

კავშირი აღზრდის სტილს, კონტროლის ლოკუსს, დეპრესიასა და შფოთვის
შორის

დავით ქარჩავა

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნებისა
და მეცნიერების ფაკულტეტზე კლინიკური ფსიქოლოგიის მაგისტრის აკადემიური
ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად.*

პროგრამა: კლინიკური ფსიქოლოგია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნატა მეფარიშვილი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2022

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ, ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენებული, ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

დავით ქარჩავა

15 ივნისი, 2022 წ.

სარჩევი

1. შესავალი.....	1
2. ლიტერატურის მიმოხილვა	2
2.2. კონტროლის ლოკუსი.....	6
2.3. აღზრდის სტილი და კონტროლის ლოკუსი.....	8
2.4. დეპრესია.....	9
2.5. შფოთვა.....	10
2.6. აღზრდის სტილი, დეპრესია და შფოთვა.....	12
2.7. კონტროლის ლოკუსი, დეპრესია და შფოთვა	14
3. კვლევის მეთოდი.....	17
3.1. შერჩევა და პროცედურა.....	17
3.2. საკვლევო ინსტრუმენტები.....	17
3.2.1. მშობლის ავტორიტეტის კითხვარი	17
3.2.2. როტერის კონტროლის ლოკუსის სკალა	18
3.2.3. მერილენდის სიტუაციური და პიროვნული შფოთვის სკალა	19
3.2.4. სიტუაციური და პიროვნული შფოთვის საზომი ინსტრუმენტი.....	20
4. შედეგები	21
5. მონაცემთა ანალიზი.....	24
6. დასკვნა	28
7. კვლევის შეზღუდვები	29
გამოყენებული ლიტერატურა.....	30
დანართები	33

აბსტრაქტი

წინამდებარე კვლევაში განხილულია კავშირი აღზრდის სტილს, კონტროლის ლოკუსს, დეპრესიასა და შფოთვის შორის 18-დან 30-წლამდე ($M=24,5$) ასაკის პირებში ($N=80$). ცვლადების გასაზომად გამოვიყენე მშობლის ავტორიტეტის კითხვარი, როტერის კონტროლის ლოკუსის სკალა, სპილბერგერის პიროვნული შფოთვის კითხვარი და მერილენდის პიროვნული დეპრესიის სკალა. მონაცემთა სტატისტიკური დამუშავების შედეგად გაირკვა, რომ ავტორიტეტული აღზრდის სტილი უარყოფით კორელაციაშია ექსტერნალურ კონტროლის ლოკუსთან ($r=-.249, p<.05$) და დეპრესიასთან ($r=-.272, p<.019$), ხოლო შფოთვისთან მისი კავშირი არ დადასტურდა. აგრეთვე, ავტორიტარული აღზრდის სტილი დადებით კავშირშია გარეგან კონტროლის ლოკუსთან ($r=.259, p<.025$) და დეპრესიასთან ($r=.300, p<.01$), შფოთვისთან კი მისი კავშირი არ გამოვლინდა. დადგინდა, რომ გარეგანი კონტროლის ლოკუსი დადებით კავშირშია დეპრესიასთან ($r=.242, p<.05$) და შფოთვისთან ($r=.307, p<.01$). აღმოჩნდა, რომ ავტორიტარული სტილი დადებითად წინასწარმეტყველებს დეპრესიას ($R^2=.090, F(1, 72)=7.082, \beta=.299, t=2.661, p<.05$), ხოლო გარეგანი კონტროლის ლოკუსი დადებითად წინასწარმეტყველებს შფოთვისას ($R^2=.073, F(1, 72)=5.629, \beta=.269, t=2.373, p<.05$). ლიბერალური აღზრდის სტილის სტილის კავშირი არც ერთ ცვლადთან არ დადასტურდა.

საკვანძო სიტყვები: აღზრდის სტილი, კონტროლის ლოკუსი, დეპრესია, შფოთვა.

Abstract

This study examined the relationships among parenting styles, locus of control, depression, and anxiety in a sample of people (N=80) aged 18-30 (M=24,5). For measuring the variables, the following questionnaires were used: Parental Authority Questionnaire (PAQ), Rotter's Locus of Control Scale (LCS), Maryland Trait and State Depression Scale (MTSD), and Spielberger's State-Trait Anxiety Inventory (STAI). Authoritative parenting style was positively correlated with an external locus of control ($r=.259$, $p<.025$) and depression ($r=.300$, $p<.01$), but no correlation was found between locus of control and anxiety. Also, there was a positive correlation between authoritarian parenting style and external locus of control ($r=.259$, $p<.025$), as well as authoritarian parenting style and depression ($r=.300$, $p<.01$), but no correlation was found between this parenting style and anxiety. External locus of control positively correlated with depression ($r=.242$, $p<.05$) and anxiety ($r=.307$, $p<.01$). Authoritarian parenting style was a predictor of depression ($R^2=.090$, $F(1, 72)=7.082$, $\beta=.299$, $t=2.661$, $p<.05$), whereas an external locus of control was a predictor of anxiety ($R^2=.073$, $F(1,72)=5.629$, $\beta=.269$, $t=2.373$, $p<.05$). Permissive parenting style did not have a relationship with any of the variables.

Keywords: parenting style, locus of control, depression, anxiety.

მადლობა

სამაგისტრო ნაშრომის მომზადებაში გაწეული დახმარებისთვის მადლობას ვუხდით ჩემს ხელმძღვანელს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ ნატა მეფარიშვილს.